

SOSIALURIN

Blástjóri:
Vili SørensenUtgjafi:
Føroya JavnaðarflokkurPrent:
Freutsmiðjan á Høggvørg

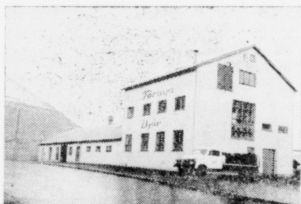
Eingin yvir og eingin við síðuna

ORDLOYSI er serskilt eyðkenni fyri allar teir, ið gingið hava undir heitinum — »sjálfstýrisflokkar«, frá gamla sjálfstýri, yvir fólkaflokkinn, til tjóðveldið. Allir hava givið stór lyfti um sjálfstýri í ymiskum stigum — frá »stig fyrir stig sjálfstýri«, yvir fullveldi, til loysing; men samantikið hava hesir flokkar ongatið hildið orð. »Stig fyrir stig«-sjálfstýrið hjá sjálfstýrisflokkinum, segðist einaferð at hava fingið botn í heima-stýrisslógini; men nú er hesin flokkur farið í hernað móti heimastýrisslógini, sum teir undan seinasta vali søgdu vera grundlóg Føroya, hitt tryggja stóð, ið vit óráðuliga kundu byggja á. Men við samgonguni við tjóðveldið var neyðugt at víkja frá hesum grundarlági, tí í hesi samgongu kundu teir ikki reka ein sjálfstýrispolitikk, sum av tjóðveldinum var skírdur sambands-skøkjupolitikkur. Um politisku stevnu sjálfstýrisflokksins er ikki meira at siga; hann hevur ongan politikk!

ORDLOYSI kann av sonnum myntast á fólkaflokkinn; tí frá hesum flokki hava vit stjórnarlaga einki fingið uttan orðloysi. Einaferð ramur loysingarflokkur, fullveldisflokkur o. s. fr., o. s. fr. Gor og gall var oyst eftir danum og Danmark, og teir, sum vóru ella lóttust vera á loysingar- ella fullveldisleið fingið somu skarnbyttuna niður yvir seg, ja, vórðu beinleiðis forfylgdir bæði politiskt og í dagliga lívinum. Við bumbubrestum stríkaðu teir undir fullveldisstøðuna; sum tó eingin stóða var; tí fólka-flokkurin var kvikur at tveita seg fangið á sambandinum, tá lotan gavst, og síðan er loysingar- og fullveldisstøðan stríkað burtur á stevnuskrá fólkafloksins, sum veruliga eingin stevnuskrá er, tí fólkaflokspolitikkur er bert ein yvirklassapolitikkur, eingin samfelagspolitikkur.

ORDLOYSI er eisini vordið eitt eyðkenni fyri tjóðveldis-flokkinn. Vit minnst øll tey miklu lyftini undan seinasta vali: niður við Danmark, niður við donskum peningi, niður við NATO, niður við herskilduni, hægri lon, lægri prisir, meira minstuløn o. s. fr. Hvat er hent? Viðurskiptini við Danmark eru tey somu, ongatið hevur ein flokkur verið við til at lænt so nógvan DANSKAN pening sum tjóðveldisflokkurin, í NATO- málinum er einki hent, uttan tað at tjóðveldismenn hava verið til veitslu hjá hervaldinum í Mjorkadali, herskildu hava vit ongatið havt, so har kann einki henda, landsstýris-menn — og eingin annar — hava fingið nógv meira lon, prisirir eru stórhækkaðir, minstalonin er ikki hækkað; men tvørtur-móti eru teir lagstír á lonjavningargrunnin — og fiskimenn hava fingið meira skatt, meira toll og meira umsetingargjald. Hetta er sanna andlit tjóðveldisflokksins!

FØROYA BJÓR

Orsakað av stóðugt vaksandi framleiðslu hava vit inn-rettað nýggjar og stórra kuldagoymslur, og fyri at útnýta rúmini best moguligt, hava vit samstundis fingið okkum nakað av nýggjum øltangum.

Sostatt selja vit sera bíliga

- 1 glasemaljaraðan jarntanga á 1500 litrar
- 1 aluminiumstanga á 2000 litrar
- 6 aluminiumstangar á 1800 litrar

sum eru vælegnaðir til antin vatn- ella oljutangar.

Einar Waag

GRÓT OG SKERVUR

Øll, ið vilja keypa skerv ella grót, eiga at venda sær til kommunukantórið.

Grót og skervur megu vera goldin fyrst, áðrenn tey verða heimitað.

Bústjórar verða ámintir, at teir ikki kunnu heimta grót ella skerv uttan við einum lími av vegnevndini ella einum umboðsmanni fyri kommununa.

FRODÐIAR SOKNAR KOMMUNA

Professorin Chr. Matras

og Javnaðarflokkurin

Kæri harra Kristjan Matras pro-fessari.

Havið lisið Framans endurgeving av grein, ið tygum skulu hava skrivað um teir føroysku flokkar-nar.

Er henda endurgeving bein, og er hetta, tygum skrivaði tá, stóð-ugt meining tygara, fari eg at loyva mær at biðja tygum gera so væl í hesum blaði at leggja út í eitt orðaskifti: um stóðuna hjá javnaðarflokkinum, sum tygum eftir Framanum at døma vannvirkða og merkja sum trellsins stóðu, ið einans dugir at boyggja høvur og lúta.

Tygum merkja javnaðarflokkinn sum oforýskan og einans at vera ein orðasvein fyri danskt stór-mannalýndi.

Hvi gera tygum hetta?

Hava tygum nokur haldgóð prógv fyrir hesum?

Nær og hvør hevur føroyski javn-aðarflokkurin sýnt seg sum trall og oforýskan?

Tygum hava sýnt athuga fyrir føroyskum máli.

Hava javnaðarmenn í Føroyum verið tygum at meini, tygara máls-liga arbeiði, tygara starvsstöðu í Danmark?

Um tygum ikki vita tað, fari eg at siga tygum, at tygum skuldi javnaðarmenn í Føroyum, at føroyskt varð lærugreini við lærda skúlan í Keypmannahavn.

Tað var á einum fundi í Keyp-mannahavn, at P. M. Dam yvir fyrir Alsing Andersen og Stauning! bar fram uppskotið at gera føroyskt mál sum lærugreini við danska universitetið og at seta tygum, málfrøðingin, sum lærara við lærda háskúlan. Og tygara heiti sum professari fekk eisini javnaðarmanna besta viðmáli.

Á tingi hendi tað, at javnaðarmenn bóru fram uppskot um, at § 7 í skúlalógini, ið skrásetti danskt sum undirvísingarmál, skuldi av-takast, og at tað skuldi vera hjá okkum sum hjá øllum øðrum fólki, at tað skuldi liggja hjá læraranum at nýta ta undirvísingarmál, sum hann helt tana undirvís-ingini, lærdominum hjá børnum best.

Hetta uppskot varð framt.

Harvið varð stríðst um móður-málið í skúlanum úti.

Var hetta ein oforýsk gerð?

Og tað vóru javnaðarmenn, sum á tingi bóru fram, at eingin fólka-skúla lærari skuldi verða settur í Føroyum uttan at hava prógv í Føroyskum.

Men, harra Matras, professari, tá hendi tað, sum tygum kanska ikki hava fingið fatur í, at fyrir hesum uppskotinum greiddi ikki Jóanes bóndi: Paturssonur og ei heldur J. H. Poulsen og hansara partamenn á tingi atkvøðu.

Hvi?

Ofatilligt!

Men tað sigst, at so oforýsk og so ónatónal grund fyrir hesum skuldi vera hon, at tá var ein av sjálfstýringarmenninum, sum hevði son til lærara, ið hevði litið niðri, men sum onga eksamni hevði í føroyskum. (Hana tók hann kortini seinri!)

Men tað er einafeitt við grund-ini, hvat ið menn gíta ella vita hana at vera.

Stóðan var so tann, at tann flokkur, sum tygum prisa sum rav-føroyskan, var í móti tí føroyska uppskotinum frá javnaðarmenninum, at ein, fyrir at kunna undirvísa við føroyska fólkskúlan, skuldi hava prógv í føroyskum.

Hesum vóru Jóanes og hansara menn á tingi í móti. Hetta tykst mær at vera so illavordið, at tað má takast upp aftur. Hava tygum, harra professari, havt kunneleika um hetta, og kortini róst hesum monnum til skýggja sum rættar og sannar føroyingar, teir einastu sonnu og rættu føroyingarnar?

Eg fai meg ikki at trúgva tí.

Í stýrisskrápanaruppskotinum, sum er javnaðarflokksins verk frá fyrsta orði til seinasta, er føroyskt mál skrásett sum høvuðsmálið.

Er hetta ein oforýsk gerð, minna hesar gerðir um tann náttó-nála trallin?

Í 1931 — longu tá sum flokk-urin kom á ting í 1928 — høvdu javnaðarmenn framtíð uppskotið um at skráseta føroyska flaggið sum Føroya flagg eisini uttan fyrir sjómarkið. Samanber tingið ið fyrir 1931.

Men fyrir hesum uppskoti greiddi!

Jóanes bóndi: Paturssonur og hans-ara menn á tingi ikki atkvøðu — teir sýttu Kallsoy at ganga saman við P. M. Dam um at seta fram hetta uppskotið.

Otrúligt, men satt!

Hvor var hin føroyski trallurin her, Jóanes bóndi Patursson og hansara sjálfstýrissløgsmenn, ella javnaðarmenn, Jóanes bóndi og hansara menn, sum feldu uppskotið um skrásetan av føroyska flagginum við kongligari fyrir-skipan ella javnaðarmenn sum settu uppskotið fram og greiddi atkvøðu fyrir tí?

Vóru tygum, harra professari, greiður yvir hesa stóðu Jóanesar Paturssonar og hansara manna, og um stóðu javnaðarmanna, tá ið tygum í nevndu grein lyfti Jóanes og hansara menn til skýggja sum teir ravføroysku og javnaðarmenn sum teir føroysku trallarnar, upp-gávumenninar yvir fyrir donsku javnaðarmenninum?

Harra Kristjan Matras, professari: við danska universitetið, vistu tygum, hvussu stóðan hjá donum og harundir donskum javnaðarmenninum var yvir fyrir føroyskum, tá ið føroysku javnaðarmenninir komu uppi politikk?

Meta tygum hesa stóðu við ta stóðu, sum danskir javnaðarmenn og at kalla allir danskir flokkar hava í dag, halda tygum so, at tað eru donsku javnaðarmenninir, sum hava fingið P. M. Dam og føroysku javnaðarmenninar yvir til sín? Ella skilja tygum, at tað eru føroysku javnaðarmenninir, sum hava vunnit fyrir sínum føroysku sjónarmiðinum og fingið danir at fata føroyingar sum eina tjóð við egnum máli, egnari ment-um, egnum síðum og skikkum og egnu livstreytum og serligu korum, ið hava skapað føroyingin til eina serliga tjóð?

Ella vilja tygum av grundum, sum okkum javnaðarmenninum eru ofatiligar, halda, at tað verk, sum føroyski javnaðarflokkurin hevur gjørt fyrir at fáa danir at góðkenna okkum føroyingar sum eitt fólk av so fullum huga, at teir í dag seta tað sum eina æraskop, sum eitt mál at fremja og verja ta føroysku tjóðina, tað føroyska málið, tann føroyska kulturin og serligu ment-an — vilja tygum halda, at hetta verk føroyskra javnaðarmanna er eitt trallaverk, eitt oforýskt verk, meðan verk teirra føroysku sjálv-stýrismanna við at fella uppskotið um málið oo flaggið soleiðis sum greitt er frá framanfyrir, er tann føroyski, tann sami náttónali flokk-urin?

Lat meg siga tygum, harra pro-fessari.

Okkum javnaðarmenninum, sum hava stríðst fyrir frælsi og vernd av sannum føroyskum tjóðskap, fellur tað hugtoyt at fáa hasa byttuna yvir okkum, sum Fram-in hemur upp eftir tygum.

Okkum fellur hana so illa, at eg fai meg ikki at taka orð tygara, sum tey standa uttan vátan tygara í dag.

Eg vildi so fegin framvegis kunna talt tygum, harra profess-ara, millum okkara bestu menn, og leingist mær tí eftir at siggja tygara viðmerkingar til hesa og Framans greinir siggja tær í hes-um blaði, blaði javnaðarflokksins, ið Framin sigur tygum at skamm-seta og vannvirkða.

Í øllum fólum fari eg enn at seta tygum so høgt manna millum, at tygum ikki aftra tygum við at bera svøðið á loft, tá ið tygum so virðiliga verða biðin um tað, hvønn vegin tað so bregðast.

Skopuningur.

Eru tygum tekunnugur og kræsin, biði tá um...

Skipafelagið Føroyar

TELEFON 1225

Tórshavn